

Se även vid 341

Om beskattning av stiftelser och ideella föreningar m. fl. juridiska personer

av förste taxeringsinspektören Erik Scholander

Begreppen stiftelse, fond, förening

A. Stiftelser och fonder

Enligt svensk rätt föreligger en stiftelse om medel ställts under förvaltning för att tjäna visst ändamål. Stiftelserekvisiten återfinnas i 1 § Lag om tillsyn över stiftelser av den 24 maj 1924 där det heter:

”Har någon anslagit egendom att såsom självständig förmögenhet fortvarandetjänna ett bestämt ändamål, skall den sålunda grundade stiftelsen anmälas hos KB i det län, där stiftelsens förvaltning huvudsakligen skall utövas.”

Något krav att stiftelse för vinnande av rättskapacitet skall ställas under tillsyn föreligger dock icke. Tvärtom finnes i den omförmälda lagen bestämmelse innebärande att anmälningsplikt icke föreligger i vissa fall, exempelvis då stiftelse är anknuten till myndighet eller förening eller om stiftelsen genom stiftarens föreskrift skall vara undantagen från tillsyn.

I *civilrättsligt* avseende skiljer man mellan

självständiga och
osjälvständiga stiftelser.

I förra fallet har stiftelsen egen förvaltning (styrelse), i det senare fallet ombesörjes förvaltningen av det rättssubjekt till vilket stiftelsen är anknuten. Som exempel å osjälvständig stiftelse kan nämnas kommunal donationsfond, som tillkommit på så sätt att medel donerats till kommun för visst fortvarande ändamål och där förvaltningen skall omhänderha-

vas icke av stiftelsen eller fonden själv utan av kommunen eller något dess organ.

Uttrycket *fond* är icke entydigt. Frånsett de fall då termen användes för att beteckna en rent bokföringsmässig post i en balansräkning (reservfond, skuldregleringsfond etc.) används beteckningen fond stundom å en stiftelse, där förmögenheten utgöres av ett kapital i pengar, värdepapper etc., vars avkastning skall användas för stiftelseändamålet till skillnad från en stiftelse, vars förmögenhet huvudsakligen består av en anläggning och där stiftelsen skall hava till ändamål att driva denna anläggning, vilken senare form av stiftelse plägar benämnas inrättning.

I regel användes benämningen fond helt enkelt för att utmärka en osjälvständig stiftelse.

En osjälvständig stiftelse kan under vissa förutsättningar utgöra skattesubjekt (se härom mera nedan).

I *skatterättsligt* avseende skiljer man mellan

familjestiftelse och
annan stiftelse än familjestiftelse.

Definition av begreppet familjestiftelse återfinnes i 10 § Si:

”Med familjestiftelse avses i denna förordning stiftelse, som enligt de för den samma gällande stadgar har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen.”

Gränsdragning mellan familjestiftelse

och annan stiftelse bereder i många fall svårigheter. Om en stiftelse med ändamål att tillgodose det ekonomiska intresset hos medlemmarna i en viss släkt vid stiftelsens bildande med hänsyn till destinatärernas fåtal anses hava karaktären av familjestiftelse och om efter några generationer destinatärskretsen avsevärt utvidgats, kan givetvis frågan om en omprövning av stiftelsens skatterättsliga status så småningom bli aktuell.

I avseende å destinatärskretsens storlek finnes veterligen icke något vägledande rättsfall för bedömning av om en stiftelse skall anses utgöra familjestiftelse eller icke. Emellertid torde i vart fall en stiftelse med 75—80 eller flera destinatärer icke kunna hänföras till familjestiftelse även om destinatärerna skulle tillhöra en och samma släkt. I rättsfallet RÅ 1957: 927 och 928 ansågs Christierninska donationen icke utgöra familjestiftelse. Antalet *släktgrenar*, som beröres av donationen uppgår nu till 35.

Vid bedömning av frågan om en stiftelse, som har ett allmänt ändamål, men som till följd av bestämmelser i testamente, gåvobrev el. dylikt under vissa bestämda personers livstid till dessa i form av livräntor skall utbetala hela eller huvudsakliga delen av stiftelsens avkastning, skall anses utgöra familjestiftelse eller icke, har enligt föreliggande rättsfall (bl. a. RÅ 1944 ref. 43) det slutliga ändamålet ansetts vara avgörande och har sådan stiftelse ansetts icke utgöra familjestiftelse även om vid bedömningstillfället avkastningen i sin helhet eller huvudsakligen utgått till vissa bestämda personer.

En speciell form av stiftelser äro de pensionsstiftelser, som bildats jämlikt lagen den 18 juni 1937 om aktiebolags pen-

sions- och andra personalstiftelser, de s. k. *bundna* pensionsstiftelserna.

De *bundna* pensionsstiftelserna skola registreras hos patentverket och stå under tillsyn av riks försäkringsanstalten under det att andra pensionsstiftelser, de s. k. *fria* pensionsstiftelserna skola stå under tillsyn av länsstyrelse respektive överståthållarämbetet.

Till skillnad från alla andra stiftelser äro pensionsstiftelser de enda stiftelser där det för rätt till inskränkning i skattskyldigheten kräves att de äro ställda under tillsyn av myndighet.

B. Föreningar

Man skiljer mellan tre olika huvudgrupper av föreningar

1. ekonomiska föreningar
2. ideella föreningar och
3. understödsföreningar.

Ehuru författaren icke avser att här behandla beskattning av ekonomiska föreningar, har det dock ansetts lämpligt att lämna en kortare redogörelse för rekvisiten rörande sådana associationer.

1. Ekonomiska föreningar

För ekonomiska föreningar gäller lagen om sådana föreningar av den 1 juni 1951, som trädde i kraft den 1 januari 1953.

Ekonomisk förening vinner rättskapacitet först sedan den registrerats. Registreringsmyndighet är KB i det län där styrelsen skall hava sitt säte.

Förutsättning för registrering är enligt lagen bl. a. att förening skall driva "sådan ekonomisk verksamhet, i vilken medlemmarna delta som avnämare eller leverantörer eller med egen arbetsinsats eller

genom begagnande av föreningens tjänster eller på annat dylikt sätt.”

Vinstutdelning i en ekonomisk förening bör *normalt* ske i förhållande till den omfattning vari medlemmarna deltagit i föreningens verksamhet eller denna eljest tagits i anspråk. Utdelning beräknad å annat sätt maximeras till högst 5 % å insats.

Ekonomisk förening skall vara *öppen*. Vad härmed menas framgår av p. 12 av anvisn. till 29 § KL.

Det karakteristiska för en ekonomisk förening är alltså i första hand att deltagarna medelst ekonomisk verksamhet samverka med eller inom sammanslutningen och i andra hand att fördelarna med samverkan komma till uttryck på annat sätt än genom vinst å tillskjutet kapital.

En särskild form av ekonomisk förening är *bostadsrättsförening*. Sådan föreningens verksamhet regleras genom lag om bostadsrättsföreningar av den 25 april 1930. Med bostadsrättsförening förstås ekonomisk förening med ändamål att i föreningens hus åt medlemmarna upplåta bostäder eller andra lägenheter under nyttjanderätt *för obegränsad tid*.

Äldre former av ekonomiska föreningar

Fastighetsföreningar och andra bostadsföreningar än bostadsrättsföreningar.

Fastighetsförening är en besittningsförening där en eller flera personer via andelarna i en dylik förening indirekt äga en eller flera fastigheter.

Fördelarna med ett sådant indirekt ägande äro flera. Bl. a. står andelsägaren icke i samma ekonomiska ansvar som om han direkt äger fastigheten. Som det är föreningen, som äger fastigheten, kan

man vid försäljning undgå lagfartskostnaderna därigenom att det endast är andelarna som vid försäljningen byta ägare. En annan fördel ligger i det förhållandet att tidsfristen vid realisationsvinstberäkningen är endast 5 år då det gäller försäljning av andelar mot 10 år vid försäljning av fastighet.

Med *bostadsförening* förstås i skatterättslig bemärkelse sådan förening, vars verksamhet uteslutande eller huvudsakligen består i att åt föreningens medlemmar bereda bostäder i hus, som äges av föreningen (p. 3 av anvisn. till 24 § KL).

Bostadsrättsförening är en sådan bostadsförening, som äger upplåta lägenhet under nyttjanderätt *för obegränsad tid*. Det är belagt med straff för annan än bostadsrättsförening att medgiva dylik upplåtelse.

Sedan den nya lagen om ekonomiska föreningar från och med år 1953 trätt i kraft få icke längre fastighetsföreningar och andra bostadsföreningar än bostadsrättsföreningar registreras. Tidigare registrerade sådana föreningar må dock alltjämt kvarstå.

Som ett led i avvecklingen av bl. a. fastighetsföreningarna, vilka mycket ofta bildades och användes i skatteundandragande syfte, infördes år 1955 den s. k. fondskatten, en engångsbeskattning av ansamlade vinstmedel hos vissa juridiska personer av familjebolagskaraktär.

2. Ideella föreningar

Med ideell förening förstås sammanslutning, som fullföljer religiöst, välgörande, politiskt, socialt, idrottsligt, kulturellt eller eljest ideellt syfte.

Beträffande ideella föreningar saknas lagstiftning i vårt land och sådan förening kan därför icke registreras. Däremot har

i praxis utbildats vissa normer, enligt vilka dylika föreningar anses äga rättskapacitet om de antagit stadgar och styrelse.

3. Understödsföreningar

Understödsförenings verksamhet regleras genom lagen om understödsföreningar av den 24 mars 1938 vars § 1 lyder sålunda:

”Med understödsförening förstås i denna lag sådan förening för inbördes bistånd, som avser att utan affärsmässigt drivande av försäkringsrörelse:

bereda medlem pension efter avgång från tjänst, efter uppnående av viss ålder eller vid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan (invaliditet);

vid medlems död utbetala ett kapitalbelopp till bestridande av kostnaderna för hans begravning eller såsom understöd åt dennes familj eller särskilt insatt förmanstagarare;

meddela pension åt avliden medlems änka eller barn;

bereda sjukhjälp eller moderskaps-hjälp;

bereda understöd vid arbetslöshet eller idka annan till personförsäkring hänförlig verksamhet.”

Understödsförening skall registreras hos tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndighet är beträffande föreningar, som uteslutande bereda understöd vid arbetslöshet (de s. k. erkända arbetslöshetskassorna) arbetsmarknadsstyrelsen och för övriga (de erkända sjukförsäkringskassorna, pensionskassor och begravningskassor) riks-försäkringsanstalten. (De *allmänna* sjukförsäkringskassorna äro icke underkastade bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.)

Understödsförening vinner rättskapacitet först sedan den registrerats. Understödsföreningarna skilja sig från försäkringsbolagen bl. a. genom att de förras verksamhet ej får drivas affärsmässigt. Vidare äga bolagen driva alla slag av försäkringsrörelse, sålunda såväl person- som sakförsäkring, under det att understödsförenings verksamhet uteslutande måste falla inom området för personförsäkring.

Beträffande de *skattesatser* som för olika slag av föreningar och stiftelser skola tillämpas ävensom i vilken del av inkomstlängden sådana skattskyldiga återfinnes hänvisas till tablå A.

Tablå A.

Skattesubjekt	Ink. längd del	Skattesats	
		Si	Sf
Familjestiftelse	A	= den för fys. pers.	= den för fys. pers.
Ideella föreningar, andra stiftelser och fonder än familjestiftelser, m. fl. jur. pers.	C	15 %	1,5 promille å belopp överstigande 5.000 kr.
Ekonomiska föreningar, understödsföreningar	B	40 %	— ¹⁾

¹ Taxering till statlig förmögenhetsskatt kan förekomma om ekonomisk förenings medlemmar icke äga del i föreningens förmögenhet (RÅ 1957 ref. 9). Skattesatsen densamma som den för ideella föreningar gällande.

Den subjektiva skattskyldigheten

Bestämmelserna härom återfinnas i 53 § KL 1 mom. b)–f), 7 § Si mom. c) f) g) och 6 § Sf 1 mom. b).

Svenska juridiska personer äro antingen oinskränkt eller inskränkt skattskyldiga. Någon juridisk (eller fysisk) person här i riket — fränsett i 53 § 2 mom. KL angivna skattskyldiga ävensom konkursbo — som i inkomst- och förmögenhetskatteavseende är helt fritagen från skattskyldighet finnes icke. Sådan förmån åtnjuter icke ens staten själv.

De skattesubjekt, som åtnjuta inskränkning i skattskyldigheten äro förutom stat och kommun samt annan menighet vissa särskilt angivna skattskyldiga ävensom sådana föreningar och stiftelser vilka ”utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer” fullfölja i skatteförfattningarna närmare angivna kvalificerade allmännyttiga ändamål. Av det förevarande uttrycksättet, som direkt korresponderar mot den i 10 § Si givna definitionen på familjestiftelse framgår, att sådan stiftelse alltid är oinskränkt skattskyldig.

Förutom de nu nämnda rekvisiten uppställer lagen i anvisningarna ytterligare tvenne krav för att förening eller stiftelse, som omförmäles i 53 § 1 mom. e) skall äga rätt till inskränkning i skattskyldigheten:

1. Om en förening eller stiftelse främjar ändamål av olika slag skall hänsyn vid bedömningen tagas till det ändamål, som *huvudsakligen* främjats. Vid ett sådant bedömande bör enligt förarbetena till lagstiftningen hänsyn tagas till icke blott förhållandena under beskattningsåret utan jämväl tidigare verksamhetsår.
2. För rätt till inskränkning i skatt-

skyldigheten förutsättes vidare att verksamhet av sådant slag som föranleder inskränkning utövas i viss utsträckning. Bestämmelsen återfinnes i p. 8 av anvisn. till 53 § KL. Anvisningspunktens ordalydelse: ”Om stiftelse under längre tid icke bedrivit eller icke kan väntas komma att bedriva verksamhet i en omfattning, som skäligen svarar mot avkastningen å stiftelsens tillgångar...” synes lämna rum för den tolkningen att viss försiktighet bör iakttagas vid tillämpningen då det är fråga om nybildade föreningar eller stiftelser. Ett tillfälligt reserverande av avkastningen bör naturligtvis icke inverka på rätten till inskränkning i skattskyldigheten. Man synes emellertid — i vart fall då det icke är fråga om nybildade skattesubjekt — för rätt till inskränkning i skattskyldigheten kunna kräva att i medeltal under *exempelvis* en femårsperiod minst 70–80 % av avkastningen disponerats för det kvalificerade ändamålet. Rättsfall berörande p. 8 anvisn. till 53 § KL: Dalheimers don.-fond (förvaltd av Stockholms stad) RÅ 1948:1208 och 1953:1855, skolfondskassa RÅ 1946:1133, Forsmans fond RÅ 1948:248, Malmbergs fond RÅ 1951:511, Schützercrantz' stipendiefond RÅ 1955:971, A. A. A:s stipendiefond RR 5/3 1958. Jfr dock RÅ 1946:419 där Axel och Eva Lindmans fond (hos konstakademien) oaktat bestämmelserna i dåvarande p. 7 (numera p. 8) förklarades skattefria ”med hänsyn till det ändamål omförmälda fond har att tillgodose och den akademien tillerkända dispositionsrätten till fondens avkastning.”

I vad mån föreningar och stiftelser m. fl. juridiska personer äro inskränkt respektive oinskränkt skattskyldiga framgår av tablå B.

Tablå B.

Skattskyldighet för vissa juridiska personer, hänförliga till C-längden.

	KL 53 § 1 mom.	Si. 7 §	Sf. 6 § 1 mom.
Staten	b) jordbruk vissa fastigheter viss rörelse	ej skattskyldig	ej skattskyldig
landsting, kommuner och andra menigheter ävensom hushåll- ningssällskap	c) fastighet rörelse	ej skattskyldig	ej skattskyldig
akademier samt Nobelstiftelsen, allm. undervisn.verk, pensions- anstalter som icke äro bolag, understödsföreningar m. fl.	d) fastighet	ej skattskyldig	ej skattskyldig
kyrkor, vissa trossamfund, sjuk- vårdsinrättningar, som ej bedri- vas i förvärvssyfte, barmhärtig- hetsinrättningar, samman- slutningar, som främja rikets försvar, undervisning, barna- vård, vetenskaplig forskning el- ler utöva hjälpverksamhet bland behövande	e) fastighet rörelse	f) rörelse	b) för förmögen- het i den mån de äro skatt- skyldiga till Si för inkomst,
här ovan ej upptagen ägare av sådan fastighet, som omförmä- les i 5 § 1 mom. KL t. ex. nyk- terhetsfören. off. och uoff.kårer	f) all inkomst dock ej skatt- skyld. för ink. av fastighet som begagnats för ändamål som angives i 5 § 1 mom. g) KL	g) all inkomst dock ej skatt- skyldig för ink. av fastighet som begagnats för ändamål, som angives i 5 § 1 mom. KL g)	= ovan
Övriga ideella föreningar fon- der och stiftelser	f) all inkomst	g) all inkomst	= ovan

I detta sammanhang skall lämnas några korta kommentarer till 53 § 1 mom. KL.

Mom. b) Staten. *Inkomst av fastighet*. Som exempel å fall då staten är skattskyldig för inkomst av fastighet kan nämnas av Post- eller Televerket ägda fastigheter i den mån desamma icke användes för statens egen verksamhet. *Inkomst av rörelse*. Beträffande statens industriella rörelsegrenar (t. ex. örlogsvarv, järnvägsverkstäder, ammunitionsfabriker) gäller att om verksamheten huvudsakligen består i tillgodoseende av statens egna behov är inkomsten helt skattefri. Skulle verksamheten däremot huvudsakligen avse leveranser till enskilda, inträder skattskyldighet för hela rörelsen. Någon uppdelning av rörelsens överskott skall i dylikt fall icke ske.

Ifråga om skattskyldighet för statens kraftverk (Kungl. Vattenfallsstyrelsen) är rörelsen i princip skattepliktig. Den del av densamma, som avser leverans av kraft till statens kommunikationsverk med tillhörande byggnader och anläggningar samt till sådan statens industriella verksamhet, som huvudsakligen avser att tillgodose statens egna behov, är däremot undantagen från skatteplikt och får således avdragas vid beräkning av nettotäkten.

Hur fördelning av inkomst från statens kraftverk skall ske mellan olika kommuner framgår av p. 2 anvisn. till 58 § KL.

Mom. c) Landsting, kommuner och andra menigheter ävensom hushållnings-sällskap.

Exempel: Av kommuner drivna gas-, vatten- och elverk. Inkomstfördelning mellan kommuner enligt anvisn. till 58 § KL.

Ifråga om de kommunala donationsfon-

derna anses sådana fonder inskränkt skattskyldiga — dels i de fall, då de ha sådant ändamål, som angives i 53 § 1 mom. e) — dels i de fall där ändamålet antingen begränsas till sådant, som det enligt lag åligger kommun att tillgodose — dels ock slutligen där på grund av vidsträckt formulering av ändamålet kommun själv äger bestämma det ändamål fonden skall tillgodose. I ett refererat mål (RÅ 1947 ref. 8) har en stadsbiblioteks-fond ansetts inskränkt skattskyldig, då dess ändamål vore ”att tillgodose ett förhandenvarande kommunalt behov”.

Mom. d) Med akademier och allmänna undervisningsverk avses privata institutioner av sådan art. Statens och kommunernas inrättningar av detta slag äro redan genom bestämmelserna i mom. b) och c) befriade från skattskyldighet.

En akademi måste dock vara utrustad med någon slags offentlig sanktion för att erhålla inskränkning i skattskyldigheten. Samfundet De Nio, som gjorde gällande, att detsamma vore en akademi, har ansetts oinskränkt skattskyldigt (1946 ref. 55).

Skola, som bedrives i aktiebolagsform har ansetts oinskränkt skattskyldig (RÅ 1931: 1736).

Mom. e) Kyrkor och trossamfund. Vad som härmed menas angives i punkt 7 av anvisn. till 53 § KL. Rättsfall: Stiftelsen Metodistkyrkans i Sverige årskonferens m. fl. RÅ 1956: 640—47.

Försvarsfrämjande organisationer.

Inskränkt skattskyldiga äro endast sådana organisationer, som mera aktivt verka för sitt ändamål såsom exempelvis luftskyddet, hemvärdet, sjövärns- och lottakåren, befälsutbildningsförbundet och Röda Korset.

Oinskränkt skattskyldiga äro däremot

skyttföreningar och föreningar, som all-
enast genom tidningar eller eljest propa-
gera för försvaret såsom Förvarsfräm-
jandet, Riksförbundet för Sveriges för-
svar, Sveriges flotta etc.

Kvinnoförbundet för Sveriges sjöför-
svar har ansetts oinskränkt skattskyldigt.
RÅ 1955 : 548.

I detta sammanhang må nämnas, att de
olika officers- och underofficerskårernas
kassor äro oinskränkt skattskyldiga. Där-
emot ha regementenas lägerkassor med
hänsyn till regementenas dispositionsrätt
över desamma ansetts inskränkt skattskyldiga och äro alltså vid den kommunala taxeringen skattskyldiga endast för inkomst av fastighet och rörelse. Jämför RÅ 1929 ref. 104 varigenom regementes lägerkassa förklarats skattskyldig för inkomst från en av kassan bedriven svingård, men inkomst av marketenteri och bageri för regementets räkning befunnits icke vara skattepliktig.

Vård och uppfostran av barn.

I förarbetena till lagstiftningen fram-
höll departementschefen, att "den hetero-
gena grupp av organisationer, som har till
ändamål att främja *ungdoms* vård och
fostran" icke skulle vara inskränkt skatt-
skyldig.

Rättstillämpningen — sådan den av-
speglas i regeringsrättens utslag — har
emellertid fått en avsevärt generösare in-
riktning. Sålunda ha icke blott scoutorga-
nisationerna utan också KFUM- och
KFUK-organisationerna ansetts hänför-
liga till sådana rättssubjekt, som åtnjuta
inskränkning i skattskyldigheten (RÅ
1946 : 118, 1955 : 1392—95 m. fl.).

Hjälperksamhet bland behövande.

Enligt bev. utsk. betänkande nr 21/1942
skall, vid bedömandet av frågan om stif-
telse eller förening med hänsyn till sitt

ändamål skall vara skattefri eller ej, i de
fall då ändamålet är att utdela understöd
åt behövande, mottagarna lida uppenbar
nöd för att skattefrihet skall kunna med-
givas.

I vart fall torde förmånligare bedöm-
ning icke böra tillämpas än vad som nu-
mera gäller ifråga om existensminimum
(50 § KL).

För att stiftelse eller förening, som har
till ändamål att utöva hjälperksamhet
bland behövande, skall anses inskränkt
skattskyldig, skall man kunna uppställa
kravet dels att detta framgår av stadgarna,
dels ock att mottagarna äro verkligt behö-
vande.

Vetenskaplig forskning.

Hit räknas enligt förarbetena till lag-
stiftningen jämväl kulturminnesvård.

I fråga om stiftelser och föreningar,
som främja konst och litteratur anses så-
dana inskränkt skattskyldiga endast i den
mån de lämna understöd för beredande av
undervisning eller utbildning. Övriga orga-
nisationer av detta slag äro oinskränkt
skattskyldiga. Stat och kommun tillgodo-
ser på annat sätt sådana organisationer i
den mån de anses förtjänta därav, exem-
pelvis genom anslag.

Rättsfall : Samfundet De Nio (RÅ 1946
ref. 55) och Albert Bonniers stipendiefond
för Svenska Författare (RÅ 1943 : 795)
ansågos båda oinskränkt skattskyldiga.
Jämför dock Stiftelsen Thielska galleriet
(tavelsamling), som ansågs inskränkt
skattskyldig (RÅ 1948 ref. 33) ; betrak-
tades sannolikt som kulturminnesvårdan-
de institution.

Organisationer, som ha till ändamål att
främja djurskydd, anses oinskränkt skatt-
skyldiga. RÅ 1957 : 2478 (Svenska kvin-
nors djurskyddsförening).

Sammanfattning av de bedömanden, som äro erforderliga om stiftelse, förening eller annan juridisk person skall anses äga rätt till inskränkning i skattskyldigheten:

1. Har skattesubjektet sådant ändamål som kvalificerar till skattefrihet?
2. Tillgodoses sagda ändamål i den bedrivna verksamheten?
3. Sker detta utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer?
4. Bedrivs den verksamhet, som utgör grunden för den sökta skattefriheten, i en omfattning, som skäligen svarar mot avkastningen å tillgångarna?
5. Om skattesubjektet har till ändamål att utöva hjälpverksamhet bland behövande: Äro understödstagarna behövande?

För bedömande enligt ovan erfordras i regel bestyrkt avskrift av stadgar (testamentsutdrag, donationsbrev eller motsvarande), verksamhetsberättelse och räkenskapsutdrag samt i fråga om i punkt 5 angivet skattesubjekt erforderliga uppgifter för bedömande av frågan om understödstagarna skola anses vara behövande. Sådana uppgifter kunna, om det är fråga om av beskattningsmyndighet verkställd

prövning, utgöras av från vederbörlig länsstyrelse infordrade taxeringslängdsutdrag avseende understödstagarna.

Har osjälvständig stiftelse (fond) tillkommit genom gåva eller testamente anses den utgöra självständigt skattesubjekt och frågan om dess skattskyldighet bedömes oberoende av om det rättssubjekt till vilket den är anknuten åtnjuter inskränkning i skattskyldigheten eller icke.

Har osjälvständig stiftelse tillkommit på annat sätt än nu nämnts — den kan exempelvis hava tillkommit på så sätt att en förening avsatt medel för visst ändamål — anses den utgöra självständigt skattesubjekt endast om den tillskiftats egna tillgångar, som utbrutits ur moderorganisationens räkenskaper, samt om stadgar antagits. Oinskränkt skattskyldig förening eller stiftelse till vilken är anknuten osjälvständig stiftelse, som icke utgör självständigt skattesubjekt, beskattas för den senares inkomst och förmögenhet. I rättsfallet RÅ 1940 ref. 44 finnes en utförlig redogörelse för de synpunkter, som lagts till grund för gällande praxis i nu nämnt hänseende.

I en följande artikel behandlas beräkning av inkomst i de olika förvärvskällorna för skattskyldiga av här ifrågakörande slag.